

Anna-Lena Sandell, 0586-48209
anna-lena.sandell@degerfors.se

Budgetneddragningar 2020

Förslag till

Kultur- och utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Syfte med utredningen.....	3
Avgränsningar.....	3
Slutdatum.....	3
Deltagare	3
Facklig samverkan	3
Kommunikationsbehov.....	3
Övergripande bedömning	3
Neddragningsförslag.....	4
Omsorg på obekväm tid (Nattis).....	4
Öppen förskola.....	5
Förskoleavdelning	6
Arbetskläder förskola.....	8
Skolsköterska	9
Studiehandledare	10
Minskning ämneslärare	11
Specialpedagog särskolan	11
Socialpedagoger	11
Skolvärdar/assistenter.....	12
Svartå skola	13
Biträdande rektor grundskolan	14
Städ.....	15
IKT-pedagog	16
Fortbildning	17
Vikarier	18
Fritidsgård	20
Föreningsbidrag	22
Kulturskolan	22
Utökningar	27
Fritidshem	27
Biträdande rektor förskolan	27
Utvecklingsledare	28
Intäkter.....	28
Statistik	29

Syfte med utredningen

Kommunstyrelsen har beslutat att samtliga nämnder ska ta fram förslag på neddragningar inför 2020 om minst 4% av nämndens ram 2019. För Kultur- och utbildningsnämnden innebär det knappt 8 mkr.

Avgränsningar

Kommunstyrelsen har inte lämnat några avgränsningar för uppdraget. Förvaltningen har därför beslutat att lyfta samtliga områden som är möjliga, dock inte önskvärda. Ingen hänsyn har tagits till politiska uppfattningar utan förslagen lämnas till kultur- och utbildningsnämnden helt utan sådana inslag.

Slutdatum

Neddragningsförslagen inför budget 2020 lämnas inför kultur- och utbildningsnämndens särskilda budgetmöte 2019-09-25. Handlingarna skickas ut två veckor innan mötet.

Deltagare

Deltagit i framtagandet av förslag har kultur- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp gjort, dvs samtliga rektorer inom för- och grundskola, kulturchef, administrativ chef, ekonom och förvaltningschef. Verksamhetschef för elevhälsan har deltagit i risk- och konsekvensanalys för eget område.

Facklig samverkan

De fackliga organisationerna har deltagit i arbetet med risk- och konsekvensanalyser. Deras synpunkter tar tagits med i detta dokument. Om inget särskilt anges är de fackliga organisationerna och förvaltningen överens i risk- och konsekvensanalyserna. Dokumentet har genomgått vid ett arbetsmöte 2019-09-05 och samverkas formellt med KUSAM 2019-09-17. De fackliga organisationer som valt att delta i arbetet med risk- och konsekvensbedömningarna är Kommunal, Vision, SSR, LR och Lärarförbundet. Skolledarförbundets och Lärarförbundet Skolledares medlemmar har aktivt tagit del i framtagandet av förslagen på arbetsgivarnivå och däri fått med sina synpunkter. När beslut har fattats av kommunfullmäktige om respektive nämnds budgetram för 2020 i november 2019 behöver ny samverkan ske inför kultur- och utbildningsnämndens beslut om budget 2020.

Kommunikationsbehov

De olika neddragningsförslagen behöver kommuniceras med förvaltningens personal. Det är viktigt att detta sker på ett korrekt sätt och av rätt personer. Personalen ska inte få informationen via lokalpressen eller sina fackliga representanter. En plan för hur kommunikationen ska genomföras är under framtagande av kommundirektör/biträdande kommundirektör. Tills detta sker har förvaltningens ledningsgrupp beslutat om en kommunikationsprocess enligt ovan under måndag-onsdag vecka 37.

Övergripande bedömning

I stort sett samtliga förslag till neddragningar innebär att kvaliteten försämras och risker för lägre måluppfyllelse ökar markant. De förslag som förvaltningen

ändå ser som genomförbara utan alltför stor påverkan på kvaliteten kan sammanfattas enligt nedan:

- neddragning av ämneslärare inom årskurs 7-9,
- minskad städning på kontor och kulturskola,
- föreningsbidragsminskning då det som avses är dels ett bidrag som inte betalats ut under ett antal år (kvinnoiddrott) då ingen förening ansökt om det, och bidraget som tidigare betalats ut till den nu vilande teaterföreningen,
- minskning av arbetskläder inom förskolan
- neddragning av specialpedagog inom särskolan om behörighet ändå finns inom verksamheten.

Neddragningsförslag

De olika neddragningsförslagen beskrivs nedan, innefattande risk- och konsekvensanalyser. De presenteras utan prioriteringsordning. Först lämnas en sammanställning och sedan beskrivs varje förslag i detalj.

Sammanställning sparförslag 2020	Tkr
Omsorg på obekvämtid (Nattis)	480
Öppen förskola	300
En förskoleavdelning	1 400
Arbetskläder förskola	80
Skolsköterska	600
Studiehandledare	500
Ämneslärare Stora Valla	1 500
Specialpedagog särskolan	600
Socialpedagoger	2 000
Skolvårdar/assistenter	2 000
Svartå skola	600
Biträdande rektor grundskolan	700
Minskat städ	100
IKT-pedagog	680
Fortbildning	200
Vikarier	500
Fritidsgård	700
Föreningsbidrag	60
Kulturskolan	3 000
	16 000

Omsorg på obekvämtid (Nattis)

Spar på helår om verksamheten avslutas:

480 tkr

Skollagen 25 kap. 5 § *Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.*

Det är således inget lagkrav att kommunen skall tillhandahålla omsorg på obekvämtid. Nyckelpigan natt är en väl fungerande verksamhet, den är till

för barn i åldern 1 – 12 år, vars vårdnadshavare arbetar kvällar, nätter eller helger. Verksamheten pågår årets alla dagar med undantag för påsk, 6 juni, midsommar, jul- och nyårsafton samt veckorna 28-31. För att erbjudas en plats på Nyckelpigan natt ska placeringen vara minst två månader.

I dagsläget finns 15 barn placerade. Sedan höstterminens start har 6 barn placerats. Detta är en verksamhet som är svår att göra en långsiktig ekonomisk planering för då det är mycket varierande med antal inskrivna barn/elever.

Det är i nuläget 2 pedagoger som arbetar på Nyckelpigan natt, vikarier sätts också in vid behov.

Risker/konsekvenser

- De som har sina barn placerade på Nyckelpigan natt är till allra största delen ensamstående vårdnadshavare som ofta arbetar inom vården. För dessa är denna verksamhet många gånger en förutsättning för att de skall kunna försörja sig.
- Pedagogerna som arbetar på Nyckelpigan natt får börja arbeta på förskola som har öppet dagtid, alternativt bli uppsagda.
- Invånare i kommunen kan överväga att bosätta sig i en kommun där de erbjuds omsorg på obekvämtid.

Öppen förskola

Spar om öppen förskola avslutas:

300 tkr

Familjecentralen är en samverkan mellan Kultur-och Utbildningsförvaltningen, MVC/BVC, Svenska kyrkan och socialtjänsten. En icke lagstadgad verksamhet.

Familjecentralen är en mötesplats för alla småbarnsföräldrar med barn från 0-6 år. De kan komma och gå som de vill under öppetiderna och det är helt kostnadsfritt. Den är en hälsofrämjande arena för blivande föräldrar och barnfamiljer. Det främjande och förebyggande arbetet samordnas för barnen och deras föräldrar, vilket kan innebära att familjecentralen fungerar som en ingång för att nå alla föräldrar samt också erbjuda kompletterande stödformer för de familjer som är i behov av det.

Familjecentralen i Degerfors är en välbesökt verksamhet. De som arbetar där genomför varje år en enkät till de besökande. Den påvisar att de är väldigt nöjda och att de tycker det är en viktig verksamhet. Nyinflyttade i kommunen knyter ofta kontakter där som de sedan håller fast vid.

Familjecentralens verksamhet ökar möjligheterna till tidig upptäckt och samverkan för att rätt insats i rätt tid sätts in i de fall då det behövs.

Många nyanlända besöker familjecentralen, de har ofta frågor kring förskolan i kommunen som de har chans att få svar på. Familjecentralen är också en pedagogisk miljö som uppmuntrar till utforskande, lek och lärande. Där fyller vår förskollärare en stor betydande roll. I Degerfors har vi en förskollärare som är anställd på 0,5 ssg. Hon är också utbildad handledare i ICDP.

Frågan om nedläggning av den öppna förskolan har varit aktuell tidigare och 2011 gjordes nedanstående bedömning.

Att stänga öppna förskolan innebär att det återstår en familjecentral utan öppen förskola i kommunens regi. Eftersom det sker i samarbete med socialförvaltningen, landstinget och svenska kyrkan finns möjligheter för någon annan part att ersätta verksamheten. Om ej någon annan part går in kan dock negativa konsekvenser uppstå enligt beskrivning nedan.

Den enda öppna förskolan i Degerfors bedrivs i samarbete med socialförvaltningen, landstinget och svenska kyrkan under benämningen Familjecentralen. Det är en välbesökt förebyggande verksamhet med hög kvalitet och ger bland annat stöd till föräldrarna i föräldrarollen och pedagogisk stimulans till barnen. På familjecentralen har föräldrarna en möjlighet att få diskutera sina specifika frågor med bland annat pedagog, socionom, barnvårdscentralens sköterska samt med varandra. Personalen ska stärka föräldrarnas egna resurser så att de kan komma på egna lösningar på sina svårigheter och problem. Personalen ska vara ett positivt stöd till föräldrarna och stödja deras förmåga till förändring. Verksamhetens grund är att främja en positiv social, psykisk och fysisk utveckling hos föräldrar och barn. Det grundläggande förhållningssättet bygger på vägledande samspel (icdp).

Under vårterminen 2011 var ett snitt på besökande familjer varje dag 18 st. Varje familj består av flera personer. En stor övervägande del av familjerna återkommer regelbundet. Ca 10 föräldrar kommer både med och utan sina barn. Personalen bedömer att av alla besökande familjer skulle ca 15 familjer ha behov av annat stöd om inte verksamheten fanns. För ca 10 familjer skulle behovet vara mycket stort och insatser från socialtjänsten vara nödvändiga. Behov av insats skulle kunna variera från enstaka stödsamtal till kontakt med fältassistent, kontaktperson eller kontaktfamilj till olika former av utredningar. Förskola och senare skola skulle också påverkas om inte insatser görs så tidigt som möjligt när problem eller svårigheter upptäcks.

Liknande förhållanden som ovan beskrivits gäller fortfarande idag.

Risker/Konsekvenser

- Det förebyggande och främjande arbetet försämras i vår kommun.
- När det förebyggande arbetet minskar ökar risken att större insatser behövs i ett senare skede, exempelvis inom socialtjänstens område.
- Vi mister den tvärprofessionella samverkan som nu finns på familjecentralen, då förskollärares profession försvinner.
- Blir svårare att nå de föräldrar som vi nu når genom ”tidiga upptäckter”.
- En naturlig mötesplats för ensamstående (nyanlända) vårdnadshavare försvinner.

Förskoleavdelning

Spar om en förskoleavdelning stängs:

1 400 tkr

	Antal födda	Placerade i förskola	Födda till och med 0731
Födda 2014	89 barn	84 barn	
Födda 2015	84 barn	79 barn	
Födda 2016	83 barn	78 barn	
Födda 2017	96 barn	88 barn	
Födda 2018	104 barn	55 barn	48 barn
Födda 2019			54 barn

Med denna uppställning vill vi visa antalet barn i förskolan.

I åldern 3-5 år är det ca 5 barn varje år som inte har förskoleplats i Degerfors kommun. Det vi också kan se är att barnantalet ökat något de senaste åren. Om vi räknar fram till sista juli 2018 och 2019, kan vi se att det förmodligen föds minst lika många barn i år som det gjorde förra året, alltså runt 100 barn. Det betyder att det inte blir färre barn som vill ha förskoleplats framöver. Naturligtvis är det mycket svårt att förutspå då vi inte vet exakt antal gravida.

Om vi använder den här uträkningen och det fortsätter föras ca 100 barn/år så kommer vi om tre år ha 422 barn istället för 384 barn som idag är inskrivna i förskolan.

Vi har 18 avdelningar som har 17 barn i sina grupper. De övriga 10 avdelningarna har färre barn på grund av olika orsaker. Bland annat handlar det om små lokaler, färre personal och barn med behov. Dessa 18 avdelningar skulle komma att få 19-20 barn i sina grupper.

Antalet barn per förskollärare samt antal barn i barngrupperna är viktiga kvalitetsindikatorer enligt skolverket.

Statistik från skolverket 2018:

Kommuner	Antal barn per avdelning	Antal barn per årsarbetare	Andel (%) årsarb. med förskollärolegitimation	Andel (%) årsarb. utan utb. för arbete med barn
Samtliga kommuner	15,3	5,1	40	30
Örebro län	14,9	5,2	45	26
Degerfors	15,4	4,7	59	21

Skolverket har satt ett riktmärke för barngrupper storlek som är:

- För barn mellan ett och tre år sex till tolv barn.
- För barn mellan fyra och fem år är riktmärket nio till 15 barn.

Forskning visar att barngruppernas storlek har betydelse för barns trygghet, utveckling och lärande. Det är flera faktorer som styr när en barngrupp kan anses vara lagom stor. När man planerar barngrupper storlek och sammansättning är det viktigt att väga in de här kvalitetsfaktorerna:

- Personalens kompetens.
- Personaltäthet.
- Sammansättning och antal barn i grupperna.
- Inne- och utemiljön.

Risker/Konsekvenser

Vi kommer inte att kunna ha ett snitt på 17 barn i våra barngrupper vilket innebär:

- Risk finns att vi inte kan erbjuda plats inom fyra månader "Skollagen (2010:800) Kap 8 14§
- Varje barn får fler relationer.
- Vi kommer inte att vara en lika attraktiv arbetsgivare för förskollärare.
- Risk för ökad sjukskrivning till följd av en tyngre arbetsbelastning
- Utrymmesbrist på förskolorna
- Sämre förutsättningar att tillgodose barn som behöver särskilt stöd. Skollagen (2010:800) 8 kap 7§
- Kvaliteten i våra förskolor kan bli svår att bibehålla.
- Förutsättningarna för att nå förvaltningens övergripande mål, att samtliga elever skall nå målen försämras, då de yngsta barnens lärande och utveckling blir svårare att tillgodose.
- Ju fler barn i gruppen desto större risk för att anpassningar och särskilt stöd inte kan prioriteras. När det blir större barngrupper försvåras möjligheten att arbeta i mindre grupper som flera barn i behov av särskilt stöd behöver för att utvecklas.
- Vid större barngrupper finns risk att pedagogerna får det svårare att samverka för att kunna delta i t ex fortbildning och handledning av specialpedagog.
- I större barngrupper finns risken att det blir svårare att identifiera alla barns olika behov och tillgodose dessa.
- Rektorerne får en större arbetsbörda.
- I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Risken är uppenbar att förändringen inte sker i enlighet med avtalet.

Arbetskläder förskola

Spar på helår om förslaget genomförs: **80 tkr**

Enligt ett medborgarförslag 2015 beslutades att förskolan fick 160 tkr till arbetskläder. De har nu använts till att förse all personal i förskolan med bland annat vinterkläder och regnkläder.

Risken om vi halverar kostnaden för arbetskläder är att vi inte kan byta ut utslitna kläder till samtlig personal under samma år. Några kan komma att få vänta till nästkommande år. De nyanställda kan få vänta till nytt år innan de får arbetskläder.

Inom förskolan finns en plan för att se vilka som behöver nya kläder först. I sammanhanget ska inte glömmas bort att inför 2020 fanns ett förslag att även

frigöra utrymme för arbetskläder för personal inom fritidshemmen. Detta utökningsäskande har dragits tillbaka av ekonomiska skäl.

Skolsköterska

Spar om skolsköterskebemanningen minskas till 2,0 ssg: **600 tkr**

Inför budgetåret 2020 finns inom kultur- och utbildningsförvaltningen i Degerfors kommun ett sparförslag om neddragning med 1,0 skolsköterska vid Elevhälsan. Med sammantagen sysselsättningsgrad om 2,8 (3,0 ssg grundanställning) serverar idag skolsköterskorna direkt såväl som indirekt kommunens knappt 1000 elever fördelade på sex skolenheter. Skolsköterskan utgör en lagstadgad profession vid Elevhälsan, och skall i linje med detta enligt styrdokument främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande med insatser som ämnar stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Om föreslagen neddragning genomförs väntar negativa konsekvenser för skolsköterskornas arbetsmiljö, den pedagogiska personalen på skolenheterna samt framförallt eleverna i Degerfors kommun.

Skolsköterskans genomsnittliga elevunderlag kommer öka från ca 360 till 500, och antalet skolenheter med tillhörande elevhälsoteam kommer också öka. Detta medför försämrad kvalitet, ökad arbetsrelaterad stress, mer restid och farande mellan skolenheter, samt ett hot mot patientsäkerheten. Till skillnad från vad styrdokument anger kommer det hälsofrämjande och förebyggande arbetet ej hinnas med, utan fokus kommer ligga på att försöka genomföra basprogrammet. Elevhälsoteamsarbetet kommer knappt hinnas med, och skolsköterskans öppna mottagning kommer troligtvis stängas eller tidsmässigt bantas ned kraftigt. Istället för att som önskvärt involveras tidigt i olika elevärenden, kommer skolsköterskan behöva göra hårdare medicinsk prioritering över vilket ärende som kan hanteras. Vidare kommer förebyggande insatser såsom stöd-samtal och kill- och tjejgrupper troligtvis ej hinnas med.

Den pedagogiska personalen på skolenheterna kommer ej ha konsultativ tillgång vid medicinska frågeställningar eller göromål när det behövs, utan behöva handlägga problematik själv vilket bekostar skolenheternas egna resurser i frågor man inte har utbildningsmässig kompetens för. Att stödja skolor gällande särskilda elevers egenvård kommer generellt minimeras.

Elevernas tillgång till skolsköterska kommer begränsas till basprogrammets delar, exempelvis hälsobesöket, medan upparbetade och gentemot skolenheterna flexibla arbetsmetoder såsom öppen mottagning där elever spontant kan söka kontakt med skolsköterskan som sagt kommer behöva stängas eller tidsmässigt bantas ned kraftigt. Kontakt med vårdnadshavare kommer behöva begränsas av tidsmässiga skäl. När skolsköterskan ej kommer ha möjlighet att stödja det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skolenheterna väntas eleverna på sikt bära effekterna genom försämrad måluppfyllelse och lägre meritvärde.

Risker/konsekvenser

- Ökad arbetsrelaterad stress med risk för sjukskrivning,
- hot mot patientsäkerheten genom ökad risk för felbedömningar och iatrogena effekter,
- minskad flexibilitet vid frånvaro och sjukfrånvaro, då möjlighet att täcka upp för kollega ej finns kvar,
- minskad attraktivitet som arbetsgivare med försvårad rekrytering av en redan begränsad grupp yrkesutövare,
- inget hälsofrämjande eller förebyggande arbete, där stödsamtal, kill- och tjejgrupper osv kommer utebli, det blir med andra ord ett rent medicinskt uppdrag,
- tveksamt om basprogrammet ens kommer hinna genomföras med i sådana fall uteblivna hälsosamtal och svårigheter att genomföra arbete med undanröjande av hinder för inläring,
- minskat deltagande vid arbete med elever med lång skolfrånvaro,
- minskat stöd till elever i behov av särskilt stöd och skolsköterskans kompetens,
- minskad möjlighet att samverka med föräldrar vid vårdvägledning, föräldramöten osv,
- sämre måluppfyllnad och lägre meritvärde för elever.

Studiehandledare

Spar på helår enligt förslag:

500 tkr

Studiehandledning sker idag på språken arabiska, tigrinja, somaliska, thailändska och ryska i varierande omfattning utifrån behov. Arabiska är det klart största språket och det är därför där eventuellt spar kan ske utan att helt ta bort andra språk.

Risker/konsekvenser

- Negativa konsekvenser blir att möjligheten till studiehandledning på största språket arabiska blir mindre vilket troligtvis skulle påverka måluppfyllelsen för våra nyanlända elever. Utvärderingar pekar istället på att behovet av studiehandledning på arabiska är större än vad vi idag kan erbjuda. Utvärderingar har också visat att studiehandledning har god effekt på måluppfyllelsen.
- Modersmålsundervisningens kvalitet skulle försämrans vid en neddragning då följden skulle bli stora elevgrupper med stort åldersspann för kvarvarande pedagoger. Oro finns också kring att nya behov av modersmålsundervisning snabbt kan uppstå då vi är skyldiga att erbjuda modersmålsundervisning när det finns fem elever inom samma språk i kommunen.
- Primärt berörs våra nyanlända elever men sekundärt också alla skolornas elever då vi får färre vuxna i verksamheten.
- Risken med en minskning är att de nyanlända eleverna inte får det språkliga stöd som krävs för att de ska nå skolans mål. Det leder också till att skolan får svårt att nå författningens krav.

- Förslaget drabbar en redan svag grupp.

Skolförordningen 5 kap 4 § En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Minskning ämneslärare

Spar på helår om tre heltidstjänster tas bort: **1 500 tkr.**

Inför läsåret 2020/21 kommer två pedagoger att gå i pension inom årskurs 7-9. Avsikten är att inte återbesätta dessa tjänster med anledning av det ekonomiska läget. Ytterligare en pedagog kommer ej att återbesättas inför läsåret 2020/21. Tjänsten innehas inte av en person utan det kommer att procentuellt påverka flera ämnen/pedagoger.

Risker/konsekvenser

- Negativa konsekvenser blir givetvis att möjligheterna till resurser till elever i behov av stöd minskar.
- En facklig organisation menar att vi inte ska titta så hårt på nyckeltal utan mer på elevernas kunskapsnivå.

Specialpedagog särskolan

Spar på helår om specialpedagog tas bort: **600 tkr**

Kompetensutveckling, speciallärare med inriktning utvecklingsstörning, pågår inom särskolans område för att nå behörighet till att undervisa inom verksamheten. Om verksamheten har behöriga pedagoger, inriktning utvecklingsstörning vid tiden för en pensionsavgång behöver inte tjänsten som specialpedagog i särskolan återbesättas. Särskolans verksamhet är dock mycket svår att göra en konsekvensbeskrivning för eftersom det dels är stora svårigheter att rekrytera behörig personal samt att elevgruppens storlek och behov kan ändras snabbt.

Socialpedagoger

Spar på helår om fyra socialpedagoger tas bort: **2 000 tkr**

Kommunens socialpedagoger anställdes initialt utifrån ett statsbidrag och har sedan arbetats in i den ordinarie verksamheten. De har på F-6-skolorna arbetat med utgångspunkt i skolornas värdegrundsarbete i skolornas likabehandlings-team. På högstadiet utgår socialpedagogens arbete från elevhälsoteamet. Socialpedagogen fungerar som en länk mellan skolan och socialtjänsten och har arbetat aktivt i ”Degerfors modellen” via Pinocchio och SIG. Socialpedagogen är en avlastning för pedagogerna gällande elever i skolsociala svårigheter, till exempel elever som riskerar att bli ”hemmasittare”.

Risker/konsekvenser

- Försämrade möjligheter att samverka med socialförvaltningen.
- Ökade arbetsuppgifter för undervisande pedagoger och elevhälsans personal.
- Försämrar möjligheterna att arbeta främjande och förebyggande med elever i skolsociala svårigheter samt att likabehandlingsteamet tappar en profession i arbetet med elevernas trygghet och trivsel.
- Försämrade möjligheter att genomföra rastaktiviteter.
- I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Risken är uppenbar att förändringen inte sker i enlighet med avtalet.

Skolvårdar/assistenter

Spar på helår om fyra skolvårdar/assistenter tas bort: **2 000 tkr**

Elevassistenter arbetar med elever inom särskolans verksamhet eller med elever i grundskolan som har flerfunktionshinder. Stödet riktar sig både i elevgrupp eller till enskilda elever i behov av särskilt stöd. Det kan till exempel gälla stöd till elever som är integrerade i klass men tillhör personkretsen för särskolan.

Skolvårdar arbetar gentemot bredare elevkonstellationer som stöd i klassrummet, rastaktiviteter, rastvårdar. De arbetar även som lärarassistenter och avlastar lärarna en del administrativa uppgifter exempelvis anvisning av vikarier när personal är frånvarande. Skolvårdarna på högstadiet arbetar tillsammans med pedagogerna i planering och genomförande av lektioner. Skolvårdarna har även en viktig roll i att tillgänglighetsanpassa undervisningen för eleverna genom att till exempel strukturera skoldagarna för enskilda elever. De har även regelbunden kontakt med eleverna och deras vårdnadshavare så att eleverna får en tydlig förståelse inför uppgifter som väntar eleverna. I det uppdraget är de ett värdefullt stöd för eleven och vårdnadshavarna samt fyller en funktion som lärarassistent till mentorerna.

Risker/konsekvenser

- Arbetsbördan för mentorerna och undervisande lärare ökar och minskar våra möjligheter att uppfylla skollagens krav om att tillgodose det stöd eleverna har rätt till.
- Skolvårdarna är ”en viktig vuxen” som finns nära eleverna och är en viktig del i vårt främjande och förebyggande arbete för att ge eleverna både trygghet och studiero. Det främjande och förebyggande arbetet kommer påverkas negativt vilket kan leda till ökade kostnader inom annan verksamhet.
- Rastvårdarna övertar en del av pedagogernas rastvårdskap vilket medför att pedagogerna får mer tid till samplanering av undervisningen. Tas funktionen bort åläggs pedagogerna fler arbetsuppgifter.
- I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Risken är uppenbar att förändringen inte sker i enlighet med avtalet.

Svartå skola

Spar på helår om Svartå skola läggs ner:

600 tkr?

Nivån är svår att beräkna då det finns många osäkerhetsfaktorer såsom exempelvis hur många elever som kommer behöva fritidshem på den nya skolan eller till vilken kostnad skolskjuts kan anordnas.

Svartå skola har idag 36 elever i årskurserna Förskoleklass – årskurs 6. Personalorganisationen består av 3,0 ssg riktad mot skolverksamheten samt 1,8 ssg riktad mot fritidshemsverksamheten. Verksamheten kännetecknas av en naturlig gemenskap utifrån elevantalet. Alla elever oavsett ålder deltar i lekar och rastaktiviteter och i skolarbetet sker samarbete över ålders- och årskursgränser. Pedagogerna har en stor kunskap om samtliga elever på skolan vilket ger trygghet samt att alla elever blir sedda och uppmärksammade. Förslaget är att vid en eventuell nedläggning av Svartå skola, busa eleverna till Åtorps skola.

Antalet barn inom förskolan i Svartå uppgår i dagsläget till 16 st. Detta betyder att en ytterligare minskning av elevantalet på Svartå skola är att förutspå, om inte betydande inflytt sker. Se vidare under avsnittet statistik.

Hyreskostnad för Svartå skola uppgår till 850 tkr per år. Denna kostnad har inte medräknats då det historiskt varit reglerat att hyreskostnader för egna lokaler inte kan anses som en kostnadsminskning för kommunen som helhet. Kostnaden övergår till en annan enhet inom kommunen om inte lokalen går att utranteras/säljas. En kostnad som försvinner vid en nedläggning är kostnad för städning som uppgår till 300 tkr per år för grundskolan i Svartå.

Negativa konsekvenser:

- Längre skoldagar för eleverna i samband med busstransport till annan skola. Då förskoleklassen är obligatorisk innebär detta att även 6-åringar ska åka skolskjuts.
- I de fall vårdnadshavare har behov av fritidshem innebär det att vistelsetiden ökar då det blir längre sträcka för hämtning och lämning. Fritidshemet på Åtorps skola kan komma att behöva en avdelning till vilket skulle innebära att 1,8 ssg från Svartå följer med till Åtorp.
- Tryggheten i den lilla skolan där alla känner alla riskerar att försvinna.
- Skolan som en sammanhållande faktor för samhället försvinner.
- Det kan bli svårt att få barnfamiljer att flytta till Svartå då det blir längre till skola och fritidshem.

Positiva konsekvenser:

- Större möjlighet till åldershomogena grupper. Antalet elever i samma årskurs ökar vilket möjliggör fler kamratrelationer med gemensamma intressen. Möjligheten att skapa goda studiekonstellationer ökar när man har åldershomogena grupper exempelvis vid nationella prov.

- Anpassning till nyckeltal. Genom att busa eleverna till annan enhet skapar man ett större elevunderlag på enheten vilket underlättar en anpassning till nyckeltal. Genom att flytta eleverna till Åtorps skola, beräknat på 30 elever (åk 1-6), behöver man flytta med 2,5 ssg lärarpersonal enligt nyckeltal. På en mindre enhet behöver man ur kvalitets- och behörighetssynpunkt ha en viss minimibemanning trots att elevantalet är förhållandevis lågt.
- Minskat behov av specialsalar. Även om nyttjandegraden är låg kräver verksamheten att det finns tillgång till utrustade slöjdsalar och idrottshall. Vid sammanslagning med annan enhet behövs inte längre inköp och underhåll till dessa salar i Svartå skola.
- Ökad tillgänglighet till kurator och skolsköterska. Då kurator och skolsköterska delas med andra enheter skulle man, vid en sammanslagning, i större utsträckning kunna koncentrera deras tid i längre sammanhållna pass på befintliga enheter.
- Kompetensförsörjning pensionsavgångar. Två medarbetare med bred behörighet närmar sig pensionsålder. Att rekrytera ny personal med motsvarande behörighet blir svårt då det bara är de senaste åren lärarstuderande går ut med en bred behörighet. Uppdraget kräver erfarenhet då det är begränsat med kollegor man kan stödja sig mot samt att man ska undervisa i åldersblandade grupper.

Biträdande rektor grundskolan

Spar på helår om en biträdande rektor tas bort:

700 tkr

Idag består ledningsorganisationen inom grundskolan, inklusive särskola, förskoleklass och fritidshem, av fyra rektorer och fyra biträdande rektorer. Ingen verksamhetschef eller utvecklingsledare finns. En centralt organiserad skoladministration för förskola/skola finns som bl.a. handhar elevregister, statistikredovisning, fakturahantering, placering-/uppsägning inom förskola och fritidshem, vikariehantering, skolskjutshandläggning, betyg, behörigheter, kontaktombud dataskyddslagen mm. Övrig administration sköts lokalt ute på förskole-/skolenheterna. De biträdande rektorerna har egna uppdrag såsom:

- Ansvar för studiehundledning/modersmålsundervisning samt ansvaret för personalgruppen.
- Kommunens samordnare för nyanlända med särskilt uppdrag från staten.
- Verksamhetsansvar och ansvar för personalgruppen inom SUND – särskild undervisningsgrupp.
- Arbetsledning på Åtorps skola och Svartå skola.
- Dessutom uppdrag inom ledningsgruppen för grundskolan, såsom särskilt ansvar för försteläraryppdragen.

Bakgrunden till ledningsorganisationen inom grundskolan är ett ärende hos Arbetsmiljöverket för ca 5 år sedan. Det framkom att de fyra rektorerna var

underbemannade och under alltför hög stress. Arbetsmiljöverket ålade kommunen att ta fram en plan för att förbättra rektorernas arbetssituation. En ny organisation togs fram där biträdande rektorer på deltid skapades. Organisationsförändringen gjordes utan tillskott av ytterligare medel i samband med att dåvarande kulturchef gick i pension och en omorganisation av fritidsgårdsverksamheten. Inför läsåret 2017/2018 tillskapades större tjänster för de biträdande rektorerna genom att tjänsten som chef för SUND och studiehandlare/modersmållärare delades upp på de biträdande rektorerna. Dessutom gjordes förändringar vad gäller matematikutvecklare. Även detta gjordes utan tillskott av extra medel.

Eftersom tjänsterna skapats genom att arbetsuppgifter omfördelats och till viss del utökats är en förutsättning för att kunna ta bort någon tjänst att arbetsuppgifter tas bort och kvarvarande arbetsuppgifter omfördelas. Om exempelvis en skolenhet togs bort och SUND delades upp i två grupper på respektive rektor skulle arbetsuppgifter både försvinna och omfördelas. Dock skulle ändå arbetsuppgifter bli hängande i luften som inte per automatik kan tas över av annan person.

Risker/konsekvenser

- Ökad arbetsbörda/administration för rektor. Biträdande rektorer har delade tjänster där det även ingår eget ansvarsområde. Att ta bort biträdande rektorer innebär att det administrativa stödet för rektor minskar samtidigt som arbetsuppgifter tillkommer då biträdande rektors ansvarsområde tillfaller rektor.
- Minskad tillgänglighet i verksamheten. Biträdande rektor fungerar i många fall som en förlängning av rektor vilket har underlättat skolledningens närvaro och pedagogiska ledarskap i de rektorsområden som omfattar flera enheter. En förutsättning för att minska biträdande rektor är att även minska antalet enheter.
- Minskad möjlighet till utvecklingsarbete. Biträdande rektor är delaktig i utvecklingsprojekt och har ansvar för att följa upp och driva vissa utvecklingsfrågor.
- I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Risken är uppenbar att förändringen inte sker i enlighet med avtalet.

Städ

Spar på helår om förslaget genomförs:

100 tkr?

För att kunna minska kostnaden för städning inom förvaltningen krävs att verksamheten kan genomföras trots mindre frekvent städning. Exempel som utreds är om Kulturskolans alla lokaler skulle kunna bli skofria? Mindre städning av både lektionsrum och korridorer skulle behövas. Ytterligare ett område som granskas är om klassrum på 7-9 skulle kunna städas två gånger i veckan

istället för varannan dag. Det innebär två dagar mindre städ i månaden. Skulle detta generera i mindre kostnader?

Ytterligare ett förslag från förvaltningsledning som folkhälsoförvaltningen kostnadsberäknar är om samtliga kontor kan städas varannan vecka istället för varje vecka. Papperskorgar kan tas bort från kontorsrummen och skräp kastas i återvinningskärl. Detta skulle även gynna miljön. Detta har genomförts på flera enheter i Karlskoga kommun som har samma stadenhet.

Risker/Konsekvenser

- Personalen får gå längre för att slänga skräp. Positiv effekt för hälsan och miljön, kanske negativ effekt för arbetstiden.
- Hur förhåller det sig med allergier?

IKT-pedagog

Spar på helår om förslaget genomförs:

680 tkr

I Läroplan för förskolan (Skolverket 2018) står följande:

"Utbildningen i förskolan ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska också ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information."

Från och med augusti 2019 finns en IKT-pedagog på 100 % som ska delas mellan förskola och skola.

Då förskolan inte tidigare har haft någon IKT-pedagog har man använt egna resurser till att implementera lärplattformen Unikum där man bedriver dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet. Det har under våren varit två pedagoger som har arbetat ca 25 % vardera med detta. Deras vikarier har då bekostats med befintlig budget. Förskolan har fått ta hjälp av pedagoger för att stötta upp i digitaliseringen. De har då fått gå ifrån sin barngrupp. Genom att sätta in vikarie istället för dem har verksamhetens kvalitet försämrats.

För grundskolans del så innebär det att införandet av en handlingsplan för digitalisering i skolan blir svår att genomföra. Personalens möjligheter att få fortbildning och stöd i handhavandet av digitala verktyg och stöd till elever med kompensatoriska hjälpmedel inte går att genomföra på ett kvalitativt bra sätt.

Det finns ett nationellt arbete med utvecklingen av digitaliseringen inom skolan. Detta arbete har skötts av olika personer inom förvaltningen och med en IKT-pedagog på plats som stöd för förvaltningsledning och förskole-/skolledning kan prioriterade satsningar planeras och genomföras.

Risker/Konsekvenser

- En högre kostnad då befintliga pedagoger behövs för att driva kvalitetsarbetet framåt med hjälp av digitala verktyg.
- Det finns ingen som kan inspirera, handleda och stötta pedagoger och utveckla användandet av digitala lösningar i undervisningen.
- Det finns ingen som påvisar de digitala möjligheterna, men även har ett kritiskt förhållningssätt till nya digitala verktyg.
- Det finns ingens som visar pedagogerna hur de kan erbjuda barnen och eleverna möjlighet att utveckla sin digitala kompetens.
- Sämre omvärldsbevakning av de digitala frågorna.
- Svårigheter att upprätthålla de nationella kraven på digitalisering.
- I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Risken är uppenbar att förändringen inte sker i enlighet med avtalet.

Fortbildning

Spar på helår om förslaget genomförs:

200 tkr

Enligt skollagen ska en skolas huvudman se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling och att lärarna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för hela skolväsendet.

Kompetensutveckling är då pedagogerna får möjlighet att utveckla sig inom sin yrkesroll genom att de får genomgå olika former av utbildningar och kurser. Målet är att höja kompetensen, öka engagemanget, motivationen och i slutändan höja kvaliteten på utbildningen. Rätt kompetens leder till ökade möjligheter att leda en verksamhet där undervisningens kvalitet och barnens/elevernas lärande står i fokus. Kompetensutveckling är också en stor bidragande del i att känna arbetsglädje. Regelbunden kompetensutveckling och motivation går hand i hand.

Under de senaste åren och också under innevarande år har fortbildningsnivån varit hög med insatser från framför allt Skolverket. Dessa har mestadels varit utan kostnad eller ringa kostnader. De kostnader som uppstått har främst handlat om eventuella vikarier för personal i fortbildning. Efter den höga fortbildningsnivån finns en mättnad hos personalen generellt. Man behöver få sätta i verket det fortbildningen lett till. Detta är alltså en mellanperiod. Det finns områden som förskolan/skolan i Degerfors behöver prioritera framgent, exempelvis digitalisering.

Det finns också professioner som behöver kontinuerlig fortbildning för att kunna utföra sitt arbete. Sådana specialistkompetenser innebär ofta en högre fortbildningskostnad fullt naturligt och måste så vara.

Under en övergångstid kan prioriteras webbaserad utbildning som ofta är till en lägre kostnad och där också resekostnader uteblir. Det innebär ofta också en mindre frånvaro från ordinarie verksamhet. Externfinansierad utbildning kan också prioriteras, samt där det finns lagkrav på fortbildning, exempelvis rek-

torsutbildning. Vi kan också i större utsträckning ta tillvara den interna kompetens som finns och använda denna i pedagogiska forum.

Risker/konsekvenser

- Kvaliteten på utbildningen blir sämre
- En medarbetare som inte har möjlighet att utveckla sig i arbetet kan söka sig till andra arbetsgivare.
- Svårare att rekrytera behörig personal
- Motivationen samt arbetsglädjen i att utföra sitt uppdrag minskar.

Vikarier

Spar på helår om förslaget genomförs:

500 tkr

Ett sparförslag inför budgetåret 2020 är att minska, dock inte helt ta bort, timvikarier då ordinarie personal är frånvarande. Innan timvikarie sätts in ska bättre översyn göras över i vilket utsträckning vikarie behövs. Vid planerad frånvaro ska samverkan ske i större utsträckning mellan olika arbetslag/enheter. Den planerade frånvaron borde också minska om förslaget med minskad fortbildning antas.

Förskolan

Det arbetar tre pedagoger på varje avdelning, som ska täckas hela dagen från 06.15-18.30 så de är endast tre personal samtidigt några få timmar mitt på dagen. Det innebär att om någon personal är frånvarande och det inte sätts in vikarier så kommer personal arbeta ensam med barnen stora delar av dagen. Detta leder till brister i kvaliteten samt säkerheten för våra barn. Arbetsmiljön för personalen blir ohållbar, vilket i sin tur kan leda till sjukskrivningar Vårdnadshavare drabbas också av dessa indragningar då de inte längre kan lämna sina barn med säkerhet på förskolan och känna sig trygga i att deras barn får ta del av den utbildning som vi är ålagda enligt styrdokumentet att bedriva.

Vi har ett uppdrag i förskolan utifrån våra styrdokument. I skollagen (2010:800) Kap.8 2§ står det att *förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetsyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.*

De som drabbas av dessa neddragningar är barnen, personalen, rektorerna samt vårdnadshavarna. Om det minskas på personalbemanning vid personals frånvaro så kan inte kvalitet och säkerhet garanteras för våra barn och vårdnadshavare. Arbetsmiljön för personalen blir inte hållbar då de kommer arbeta ensamma under flertalet timmar med flera barn i gruppen, vilket kan leda till högre sjukskrivningstal bland personal. Om personalen behöver hjälpa ett enskilt barn så kommer de andra barnen lämnas ensamma på avdelningen då personalen bara ägnar sig åt ett barn som behöver hjälp. Personalen kommer inte ha möjlighet att möta upp barn och vårdnadshavare i tamburen varken vid lämning eller hämtning, vilket leder till en försämrad kvalitet då vårdnadshavare inte kan ha en dialog med personalen om sitt barns vistelse. Om vi drar ner på personalresurser kan vi inte tillgodose barnen det som åligger oss utifrån styrdokumentet

Årskurs F-6

Samundervisningen medger en viss möjlighet att inte tillsätta vikarier vid korttidsfrånvaro, upp till max tre dagar, på de skolor som har möjlighet till den organisationen. Varje tillfälle måste prövas utifrån gruppens behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

Att inte tillsätta vikarier försvårar möjligheten att uppfylla den garanterade undervisningstiden Skollagen (2010:800) Kap.10 5§. Kvalité och måluppfyllelse riskerar att försämrars. De som främst berörs är våra elever, pedagoger och övrig personal inom skolan

Årskurs 7-9

Det ligger ett förslag på att inte ersätta tre pedagoger från HT-19 vilket påverkar skolans möjligheter till att bibehålla resurser till elever i behov av stöd. Att inte kunna återbesätta ordinarie personal med vikarier innebär att vi inte kan garantera elevernas rätt till utbildning och den garanterade undervisningstiden Skollagen (2010:800) Kap.10 5§. Kvalité och måluppfyllelse riskerar att försämrars.

Ytterligare konsekvenser blir att lektioner blir inställda och eleverna finns i rasthallar och korridorer vilket kan innebära en otrygghet men även störande moment för pågående lektioner i anslutning till rastlokalerna.

Risker/konsekvenser

- Vi kommer inte att vara en lika attraktiv arbetsgivare för förskollärare/lärare.
- Risk för ökad sjukskrivning till följd av en tyngre arbetsbelastning.
- Sämre förutsättningar att tillgodose barn/elever som behöver särskilt stöd.
- Kvaliteten i våra förskolor kan inte bibehållas.
- Rektorererna får en större arbetsbörda.
- En stor risk är att vi inte kan ge barnen/eleverna den trygghet och studiero vi är skyldiga att erbjuda dem enligt skollagen
- Svårigheter att uppfylla vårt tillsynsansvar eftersom vi har elever i låg ålder i vår verksamhet. Förslaget minskar bemanningen både under lektionstid som under rasttider.
- Förutsättningarna för att nå förvaltningens övergripande mål, att samtliga elever skall nå målen försämrars, då de yngsta barnens lärande och utveckling blir svårare att tillgodose.
- Förutsättningarna för att nå förvaltningens övergripande mål, att samtliga elever skall nå målen och att alla elever ska vara behöriga att söka ett nationellt gymnasieprogram försämrars.
- I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Risken är uppenbar att förändringen inte sker i enlighet med avtalet.

Fritidsgård

Spar på helår om fritidsgården (Centrumgården) läggs ner: **700 tkr**

Fritidsgården är en icke lagstadgad verksamhet. Målformulering för verksamheten i Degerfors är *Fritidsgården ska vara en öppen verksamhet där alla ungdomar ska kunna vara delaktiga och påverka sin fritid med vuxet stöd.*

I Degerfors kommun har sedan årtionden tillbaka funnits en eller flera fritidsgårdar. I nuläget finns det en centralt belägen kvällsöppen fritidsgård (kallad Centrumgården) som drivs i kommunal regi, samt en fritidsledare som är anställd på Stora Vallaskolan. I arbetsuppgifterna för den senare ingår det att under dagtid sköta skolans cafeteria, samt att ingå i olika råd på skolan. Utöver detta finns det i Svartå en verksamhet i Folkets hus som kan liknas vid en kvällsöppen fritidsgård. Den verksamheten drivs av Folkets husföreningen som årligen får ett bidrag från kommunen för detta. Det är flera år sedan det fanns någon fritidsgård i Åtorp.

Innan fritidsgården för två och ett halvt år sedan flyttades till Folkets hus lokaler låg den på Stora Vallaskolan och personalen jobbade även som fritidsledare under skoltid. När den flyttades till nya lokaler följde två fritidsledare med dit, medan en blev kvar på Stora Vallaskolan (se ovan). Flytten till Folkets hus lokaler föranleddes av en lång utredning sedan Kultur-och utbildningsnämnden hade framfört att verksamheten behövde förändras och utvecklas för att bättre tillgodose ungdomarnas behov. Besöksantalet hade då tidvis varit mycket lågt kvällstid. En ambition som fanns inför flytten var att fritidsgården skulle samverka med andra aktörer för att erbjuda ungdomarna meningsfulla fritidsaktiviteter utifrån ungdomarnas egna intressen och önskemål. En av fritidsledarna har under de senaste två åren haft en projektanställning som samordnare för projektet "Meningsfull fritid" i vilket det ingår att skapa kontaktytor mellan kommunens ungdomar och föreningsliv. På Centrumgården arbetar idag två fritidsledare (fördelat på 1,75 ssg) samt en vaktmästare/ljud-och ljus tekniker från Folkets hus som finns som en resurs vid hög arbetsbelastning.

Efter att fritidsgården flyttade till lokalerna i Folkets hus blev det ett rejält uppsving vad gäller besöksantalet, något som senare har mattats av, för att hittills inte ha återhämtat sig. Vad det kan bero på vet man inte riktigt. Under hösten 2017 utökades sysselsättningsgraden på fritidsgården med sammanlagt 1.0 ssg för att möjliggöra öppethållande under alla vardagar. Bakgrunden till det var bland annat att det hade varit stökigt runt Folkets hus och Torget under en längre tid och de ungdomar som tillfrågades önskade att fritidsgården skulle vara öppen alla dagar i veckan. Trots det minskade besöksantalet drastiskt under hösten (då var besöksantalet i genomsnitt 18 personer/dag) och det har fortsatt minska. Personalen har observerat att när fritidsgården har öppet längre tid om dagarna (vilket den hade hösten 2017) sprids besöken ut och ungdomarna "går om varandra", vilket gör att de tycker att det är tråkigare att besöka fritidsgården då "ungdomar drar ungdomar".

I satsningen på fritidsgården 2017 ingick också att fritidsledarna fick i uppdrag att ta reda på vad ungdomar i Degerfors vill göra på sin fritid. Metoderna som

användes var att fritidsledarna samtalande med ungdomar på fritidsgården samt lät elever på Stora Vallaskolan besvara tio enkätfrågor. Det genomfördes även en så kallad "politiker-pizza"-kväll under våren, då kommunalråden och tjäns-temän bjöds in till fritidsgården för att under avslappnade förhållanden kunna samtala med ungdomarna.

I enkätsvaren, som fritidsledarna sammanställt, framkommer det att det är ett stort antal ungdomar som inte känner till fritidsgården eller var man hittar information om vad som händer där. Många känner heller inte till vilka som jobbar där, varför personalen ser en vinst i att jobba mer uppsökande. De har märkt att uppsökande aktiviteter har gett positiva utslag i besöksstatistiken. Fritidsledarna har därför, efter samråd med ledningen, beslutat att lägga mer av sin planeringstid och även sitt veckomöte på Stora Vallaskolan, så att de träffar så många elever som möjligt med start hösten 2018.

Under våren 2017 var det en del stora kompisgäng som besökte fritidsgården ofta, vilket självklart bidrog till den stora besöksantalökningen. De har mer eller mindre slutat besöka fritidsgården. Enligt personalen, som har frågat somliga av dem som brukade besöka gården men inte gör det längre blev svaret att ungdomarna har tröttnat samt att "där hängde man när man gick i sjuan".

Enligt personal som jobbat på fritidsgården sedan den öppnade i de nya lokalerna februari 2017 är det ganska många nya ansikten bland besökarna, vilket är trevligt! Men då det totala besöksantalet inte ökat, utan snarare minskat något, betyder ju det att man samtidigt tappat besökare. Under hösten 2018 var det tyvärr några tillfällen då man på grund av personalfrånvaro fick stänga fritidsgården, vilket man trodde kunde påverka besöksstatistiken negativt. Under vårterminen har det dock inte varit någon sjukfrånvaro alls på fritidsgården utan den har varit öppen varje dag. Ändå går det genomsnittliga besöksantalet inte upp. Skillnaden man kan se mellan hösten och våren är att under ett fåtal dagar i höstas var det noll besökare och andra dagar var det ganska många. Under våren har det inte varit någon dag som det varit noll besökare, utan besöksantalet har legat på ett mer jämnt genomsnitt med några toppar här och där. Framför allt upplevde personalen att det var många elever i åk 6 som besökte fritidsgården när de efter påsklovet fick lov att göra det.

I fritidshemmens uppdrag ingår att de ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshemmen ska också främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Fritidshemmen har alltså en del av det uppdrag som vi också gett fritidsgården. Det finns också ett projekt kallat Meningsfull fritid i Degerfors som syftar till att få barn och ungdomar att hitta till föreningslivets olika aktiviteter. I och med att föreningsbidragen till ungdomsföreningar finns kvar finns också omsorgen om våra ungdomar delvis kvar i den kommunala verksamheten.

Risker/Konsekvenser

- Ungdomar som saknar en egen fritidssysselsättning i form av medlemskap i en förening eller någon annan organiserad verksamhet riskerar att hamna i ett utanförskap i samhället.
- Fritidsgården kan fylla en viktig funktion för de ungdomar som saknar stöd från vuxenvärlden och inte har några naturliga vuxna förebilder.
- En fast träffpunkt försvinner för de barn och unga som ser dem som arenor där de kan möta andra ungdomar och kulturer under ledning av trygga vuxna med särskild utbildning för att kunna ta tillvara på och möta ungdomars behov i en känslig ålder.
- Fritidsledarna jobbar även uppsökande mot grundskolan och deltar bland annat i trivselkvällar och skolavslutningar. Denna möjlighet försvinner.

Föreningsbidrag

Icke lagstadgad verksamhet

Spar på helår om bidragen minskas: **60 tkr**

Degerfors kommun har ett stort antal ideella föreningar som jobbar hårt för att erbjuda kommuninvånarna ett brett och bra utbud. Till föreningarna som söker bidrag hos kultur- och utbildningsförvaltningen hör bland annat hembygdsföreningar, kulturföreningar samt föreningar som bedriver ungdomsverksamhet.

De föreningsbidrag som avses är dels ett bidrag som inte betalats ut under ett antal år (kvinnoiddrott) då ingen förening ansökt om det, och bidraget som tidigare betalats ut till den nu vilande teaterföreningen. Dessutom finns ett litet övrigt överskott.

Konsekvensen av att skära ner på föreningsstödet kan bli att kommunens ideella krafter får svårare att utföra sitt viktiga ideella arbete och tappar motivationen. Resultatet kan då bli att utbudet försämras och Degerfors upplevs som en upplevelsefattig ort.

Kulturskolan

Spar på helår om kulturskolan läggs ner:

3 000 tkr

Kulturskolan är en icke lagstadgad verksamhet. Kulturskolans målformulering: *Möjliggöra för alla invånare att både utöva, uppleva och ta del av olika kultur- och konstformer*

Degerfors kommunala kulturskola har en lång tradition och gott rykte även utanför kommungränsen. I Lärarförbundets senaste ranking av Sveriges bästa musik- och kulturskolekommuner placerade sig Degerfors dåvarande musikskola på en andraplats i länet och en nionde plats i landet. Trots kommunens lilla storlek finns det på kulturskolan ett brett utbud av ämnen och aktiviteter och skickliga pedagoger.

På kulturskolan finns det sjutton anställda, varav tio lärare samt en administratör med tillsvidare tjänst fördelat på 5,24 tjänst, samt tre lärare, en instrumenttekniker och en rodningsansvarig, samtliga med intermitterande anställning. Kulturskolan erbjuder undervisning i musik (träblås, brass, stråk, piano, gitarr, slagverk och sång) samt dans, drill, teater, bild och form.

Inför läsåret 2019-2020 ser elevantalet ut så här:

- Dans och drill: 120
- Träblås: 24 enskilda elever samt 28 som deltar i ensembleundervisning
- Brass: 7
- Gitarr: 17
- Slagverk: 29
- Stråk: 35
- Bas/kontrabas: 3
- Cello: 2
- Piano: 13
- Sång: 21 enskilda elever samt 16 i kör
- Teater: 8
- Bild och form: 22

Bland dessa återfinns elever som går på flera aktiviteter.

Kulturskolans verksamhet bidrar kraftfullt till att främst barn och ungdomar får en kreativ och berikande fritid. Även vuxna kan, i mån av plats, få ta del av kulturskolans utbud.

Degerfors kulturskola samarbetar också med Karlskoga kulturskola och länsövergripande med andra musik/kultur-skolor i olika projekt, för att ge ungdomar så omväxlande och berikande kulturupplevelser som möjligt. Bland annat har musik- och kulturskolorna i länet gått samman och projektanställt en regional samordnare vars uppgift det är att se hur man kan samverka mer över kommungränserna. Inför läsåret 2019-2020 utökas samverkansprojektet med ytterligare en samordnare, vars lön finansieras med hjälp av olika bidrag.

Utöver detta medverkar kulturskolans lärare i regionala ämnesnätverk som utbyter erfarenheter, stöttar varandra och samarbetar i olika projekt som exempelvis skolturnéer för länets grundskoleelever. Av de skolturnéer som anordnats hittills har Degerfors kommun fått besök av blåsnätverket och stråknätverket. Under läsåret kommer ett gitarnätverk att ge sig ut på turné i länet. Det har även anordnats workshops och konserter för länets sångelever och lajv för länets teaterlever, ett läger för länets blåselever (i år var det i Karlskoga och nästa år planeras för ett sådant i Degerfors). Under läsåret kommer elever från kulturskolan även att delta i det så kallade Wadenbrandt-projektet tillsammans med blås- och stråkelever från Karlskoga kulturskola (liksom man har gjort årligen de senare åren). Kulturskolans stråkelever kommer också att erbjudas möjligheten att delta i ett regionalt stråkläger samt stråkdagar (på tre olika kunskapsnivåer) under läsåret.

Samverkan med andra musik-och kulturskolor gör att utbudet blir så mycket bättre för alla kommuners barn och ungdomar. Det är ett givande och tagande och inte så att mindre kommuner åker snålskjuts på större. Tvärtom finns exempelvis i Degerfors kompetens som saknas på andra håll i länet.

Kulturskolan har också en rad egna projekt som bidrar till måluppfyllelsen. Kulturskolan svarar för flera lyckade och populära framträdanden under året. Kulturskolan har sökt och fått bidrag från Statens kulturråd för att utveckla sin verksamhet och nå nya grupper. Det har möjliggjort ett mer utåtriktat arbete då kulturskolan bland annat har medverkat på Barnkalaset i Vallakyrkan, haft ”lördagsorkester”, samarbetat med skolor, fritidsgård och fritidshem. Bland annat har alla elever i åk 6 under hela läsåret fått undervisning i djembetrumspel och elever i åk 1-2 har fått delta i projektet ”Miniorkester”. Allt detta tack vare bidragspengarna.

Inför läsåret 2018-2019 breddade kulturskolan tack vare bidragspengar från Statens kulturråd sitt utbud med bild och form-undervisning, undervisning i musikproduktion med mer. Kulturskolan har även fått bidrag för att erbjuda sommarlovsaktiviteter så under sommaren har barn och ungdomar mellan 6-15 år fått chansen att prova på dans och drill, vilket bland annat resulterade i en välbesökt och uppskattad dans-och drillshow för allmänheten i Folkets hus teatersalong den 26 juni.

Inför hösten 2019 har kulturskolan återigen sökt bidrag från Statens kulturråd, den här gången för att kunna bygga vidare på de kvalitetshöjande åtgärder som redan vidtagits samt för att kunna erbjuda fördjupningsmöjligheter för våra mest ambitiösa elever.

Utöver de uppenbara samverkansprojekten med övriga verksamheter i kommunen förser kulturskolan även andra verksamheter med teknisk utrustning och hjälper till vid trivselkvällar, skolavslutningar med mera.

Planerade egna samverkansprojekt (det vill säga inom kommunen) under läsåret är bland andra:

- Djembetrumspel för åk 3, åk 6 och särskolan
- Miniorkester för åk 1-2
- Kören sjunger för äldreboende (samarbete sångpedagog och danspedagog)
- Danspedagog stöttar grundskolelärare inför Rörelseverket
- Lovaktiviteter
- Teatergruppen sätter upp ett specialskrivet stycke för förskolebarn

Utöver dessa tillkommer de årligen återkommande skolbesöken (F6), skolshowerna (för F6) och medverkan i Barnkalaset och Nationaldagsfirandet.

Intresset för kulturskolan har på senare år ökat ordentligt. Det märks bland annat genom ett ökat publikantal till kulturskolans föreställningar, att den senaste Öppet huskvällen slog det över tio år gamla besöksrekordet med råge samt att söktrycket inför hösten har ökat. Kulturskolan gläds åt den uppåtgående trenden och förvaltar den genom att på alla sätt och vis och inom budgetramarna korta köerna och erbjuda så många som möjligt plats. Man räknar med

att intresset kommer att öka ännu mer under det här läsåret och nästa, då kulturskolan firar 50 år.

Degerfors har en musikkår med gott renommé både inom och utanför kommungränsen. Musikkåren och kulturskolan har genom åren haft ett nästan symbiotiskt förhållande där man på olika sätt stöttat varandra. Musikkåren hämtar oftast sina medlemmar ur kulturskolans elevgrupper och musikkåren fungerar som en förebild och utgör en målbild att sträva efter: ”om jag övar tillräckligt mycket och satsar hårt så kan jag en dag få spela i musikkåren”. Musikkåren har sin tillvist och replokal i kulturskolans lokaler och de båda verksamheterna lånar även instrument av varandra. Flera av kulturskolans lärare spelar i musikkåren och i en av lärarnas tjänst ingår det dessutom att leda kåren, det vill säga dirigera.

Kulturskolans mål har genom åren varit brett. Huvudsyftet har inte varit att fostra professionella musiker, utan snarare att erbjuda kommuninvånarna en meningsfull fritidssysselsättning och, nog så viktigt, att komma i kontakt med sin egen kreativitet och skaparlust. Trots det har flera framgångsrika musiker påbörjat sin skolning här. Några har gått vidare och utbildat sig på musikhögskolan, någon har blivit professionell musiker och låtskrivare. Flera elever har vunnit SM i blåsmusik. Även tidigare dans-och drillelever har valt att fortsätta den gärning de påbörjade på dåvarande musikskolan och jobbar idag som dans-och/eller drillinstruktörer, läser på ballettakademien med mera.

Att lägga ner kulturskolan skulle vara förödande för kommunen. För de elever som hittat till kulturskolan skulle det få stora konsekvenser, men det skulle även påverka de många hundratals elever som visserligen inte är elever på kulturskolan men kommer i kontakt av den genom uppdragsverksamhet negativt.

På kulturskolan finns en långsiktighet som inte är möjlig (inte i samma utsträckning) i kommunens övriga verksamheter. I förskolan kan man gå i sex år och i grundskolan i nio (och då byter man kanske lärare tre gånger), men på kulturskolan är den yngsta eleven fyra år och den äldsta pensionär och många har varit elever (somliga med samma lärare) i många år. I vissa fall under hela sin uppväxt. Det finns flera som vittnat om hur viktig relationen till ens kulturskollärare kan vara.

Det finns också en långsiktighet för de elever som inte är inskrivna på kulturskolan. Degerfors kommun gör liksom de flesta andra kommuner sitt yttersta för att erbjuda alla barn och unga ett brett kulturutbud, till exempel med hjälp av Skapande skola-medel. Det är jättebra att kunna erbjuda författarbesök, teaterföreställningar, skolbio med mera, men det blir lätt så att eleverna träffar kulturaktörerna vid ett eller ett par tillfällen och sedan inget mer. Där kan kulturskolan vara (och är) ett bra komplement. Alla elever i kommunen kommer årligen i kontakt med kulturskolan genom dess utåtriktade verksamhet och samverkansprojekt.

Risker/konsekvenser

- Kulturskolans pedagoger kan också fungera som ett stöd för grundskolans musiklärare och ställer gärna upp med sin specialistkunskap när det gäller de instrument de undervisar i, med dans och mycket mer. Det skulle vara en förlust om den kompetensen försvann.
- För övriga kommuninvånare skulle det nog kännas tomt utan kulturskolans årliga framträdanden. Målet är som bekant att möjliggöra för alla invånare att både utöva, uppleva och ta del av olika kultur-och konstformer.
- Om kulturskolan skulle läggas ner blir det betydligt svårare att erbjuda kommuninvånarna möjlighet att utöva olika kultur-och konstformer. Privata alternativ finns inte och det finns ingenting som säger att de elever som går på kulturskolan idag skulle kunna erbjudas undervisning i någon annan kommun. Dessutom, även om det gick, finns det på kulturskolan ämnen som inte erbjuds någon annanstans i länet, såsom exempelvis drill. Att lära sig spela fagott skulle också bli svårt då den lärarkompetensen återfinns i Degerfors.
- Kulturskolan är den enda i länet som erbjuder gratis undervisning. Att behöva betala för undervisningen samt att pendla skulle för en del av kulturskolans elever utgöra ett oöverstigligt hinder.
- Och då ser man bara på kulturskolans frivillighets- och fritidsverksamhet. Det verkar synnerligen osannolikt att tänka sig att musik-och kulturskollärare från andra kommuner skulle åka till Degerfors och samverka med förskolan och grundskolan. Därmed innebär det att förskolans och grundskolans elevers möjligheter att uppleva och ta del av olika kultur-och konstformer försämras, detsamma gäller naturligtvis för allmänheten.
- Det finns mycket forskning som visar på att det är bra för hjärnans utveckling att spela instrument och att det hjälper utövarna med inlärning över huvud taget, exempelvis i skolan. Likaså visar forskning på att dans stärker självkänslan och faktiskt kan ha en större positiv effekt på unga tjejer med psykisk ohälsa än vad medicinering har. Med det vi idag vet om musikens positiva effekter och när det finns rapporter som visar på att framför allt unga tjejer mår allt sämre psykiskt (även om de kanske presterar bra i skolan) uppstår frågan om man har råd att skära ner på kulturen över huvud taget?
- Om kulturskolan försvann skulle även Degerfors musikkår drabbas väldigt hårt och det i sin tur skulle drabba alla kommuninvånare som är vana vid att ha en välrenommerad musikkår som bjuder på årliga evenemang såsom första majfirande, nationaldagsfirande och julkonserter, utöver de stora artister musikkåren lockar hit (Nisse Landgren i oktober 2019 exempelvis).
- Alla effekter av att lägga ner kulturskolan märks kanske inte på en gång och går kanske inte heller att räkna på. Det man utan tvekan kan säga är att det finns inget annat alternativ att erbjuda kommuninvånarna. Försvinner kul-

turskolan försvinner även möjligheten att utöva de ämnen som den erbjuder. Kanske för alltid. Det tar många år att bygga upp en dylik verksamhet. Det kräver målmedvetet arbete, inköp av utrustning och instrument, anpassning av lokaler och sist men definitivt viktigast: engagerad och kompetent personal! Om kulturskolan försvinner så försvinner också den kompetensen.

- Att lägga ner kulturskolan skulle direkt drabba dess cirka 300 elever och indirekt skulle det drabba alla de hundratals elever som kulturskolan möter genom sin uppverksamhet. För att inte tala om alla de framtida barn och ungdomar som ska bo i Degerfors. Vad händer med nästa presumtiva låtskrivare som föds här? Eller med nästa dansare som vill drilla sig hela vägen till balettakademin?

-

Utökningar

Trots att uppdraget är att ta fram förslag på neddragningar finns några utökningar som förvaltningen ser som nödvändiga att uppmärksamma.

Fritidshem

Antalet barn som föds i Degerfors kommun varje år varierar. Även inflyttningen varierar. Inför höstterminen 2019 var det ovanligt många barn som skulle börja förskoleklass och fritidshem. Vi har av den anledningen organiserat eleverna i centralorten i fyra förskoleklasser med 24 barn i varje. Tidigare har organisationen varit tre klasser med mellan 24-28 elever i varje, ibland något fler. Förskoleklassen har undervisning 20 timmar i veckan, dvs fyra dagar à fem timmar. De flesta elever går därefter över till fritidshemmen. Detta innebär att lärare i förskoleklass ofta även tjänstgör till viss del på fritidshemmen. De resurser som behövs för den nya förskoleklassen ryms inom statsbidraget Likvärdig skola. Detta bidrag får inte täcka kostnader som uppstår inom fritidshemsverksamheten. Därför behöver tillskjutas medel för den nya fritidshemsavdelningen. Kultur- och utbildningsnämnden inrättade tjänsterna under våren 2019 men kommunstyrelsen tillsköt inga medel utan lät kultur- och utbildningsnämnden finna medel i befintlig ram. Detta ser ut att lyckas avseende de fem återstående månaderna under 2019. Inför 2020 behövs dock tillskott då åtskilliga sparåtgärder aviserats. Det är många barn och hög beläggning på fritidshemmet vilket gör att tjänsterna bör vara tillsvidareanställningar i ett led att skapa en bättre arbetsmiljö för elever och personal. Kostnad avseende 2020 beräknas bli

630 tkr

Biträdande rektor förskolan

Anledningen till att utökningsförslaget som biträdande rektor inom förskolan ligger kvar är för att förvaltningschef ser det som en arbetsmiljöfråga för våra rektorer inom förskolan. Ledningsorganisationen inom förskolan består av just tre rektorer (förskolechefer ska benämnas rektorer sedan 1 juli 2019) med närmare totalt 100 tillsvidareanställda. Sedan förskolans ledningsorganisation sattes har förskolan utökats med sju avdelningar, totalt ca 20 medarbetare. Till detta

kommer timvikarier och långtidsvikarier. Till sin hjälp finns inte någon elevhälsa utan endast två specialpedagoger. Med en biträdande rektor kan denne avlasta cheferna så att de också kan finnas mer ute i verksamheten och utveckla verksamheten som pedagogiska ledare.

I HÖK 18 (Huvudöverenskommelse 18 mellan arbetsgivare och lärarfacken) är fokus på arbetsmiljö och arbetsbelastning. Även rektorer inom förskolan omfattas av avtalet och behöver en dräglig arbetsmiljö.

Kostnad avseende biträdande rektor inom förskolan **700 tkr**

Utvecklingsledare

Vi saknar utvecklingsledare i förvaltningen. Historiskt har det funnits både utvecklingsledare och senare utvecklingschef. Tjänsten avslutades i samband med att innehavaren avslutade sin anställning i kommunen under 2012. En utvecklingsledare skulle kunna fokusera på att öka måluppfyllelsen bland våra elever, vilket är nödvändigt. Under innevarande år finns en projektanställd utvecklingsledare för Skolverkets projekt med nyanlända och flerspråkiga elever. Frågan är har lyfts sedan tidigare med ansvarig nämnd och förvaltningschefs plan har under en längre tid varit att kunna få resurser till en sådan tjänst 2020. En utvecklingsledare skulle arbeta på uppdrag av förvaltningschef och driva arbetet med ökad måluppfyllelse utan att för den skull ta ansvaret från respektive rektor utan istället vara ett stöd för denne. En övergripande kraft behövs så att insatserna kommer vid rätt tillfälle och på rätt sätt. Ett stort behov finns inom förvaltningen att öka måluppfyllelsen i skolan. En utvecklingsledare skulle naturligt fortsätta i arbetet med det språk- och kunskapsutvecklande arbetssättet som startats upp. En utvecklingsledare skulle ha möjlighet att undersöka vilka insatser som är möjliga att genomföra och också relevanta för vår kommun med de förutsättningar just vi har. Vi har stor andel elever med NPF-problematik. Vi behöver fortsätta fokusera på ökad tillgänglighet för alla våra elever.

Fråga har uppkommit om uppdraget som utvecklingsledare skulle kunna vara på deltid eller kombineras med annan tjänst. Att kombinera tjänster är sällan lyckat eftersom det då ofta fokuserar på person. Det som fungerar under en period med en person fungerar inte när denne slutar och behöver ersättas. Naturligtvis är en mindre tjänst bättre än ingen alls men frågan är då om det går att rekrytera. Dessutom stämmer det illa med kommunens strävan efter heltids-tjänster.

Under 2020 finns delvis finansiering via Skolverket för en utvecklingsledare. Återstående kostnad 2020 beräknas uppgå till ca **500 tkr**

Intäkter

När vi tittar på neddragningar måste vi vara medvetna om att vi för att erhålla de flesta statliga bidrag inte samtidigt får dra ner på den ordinarie budgeten per elev. Detta gäller framför allt statsbidraget Likvärdig skola som riktar sig mot förskoleklass och grundskola. De kostnader som räknas in när man gör en be-

räkning av budget per elev i grundskolan är inte bara kostnaden för lärare etc utan allt som är hänförligt till läroplanen. Däri ingår skolledning, dvs både rektor och biträdande rektor. Det enda som kan räknas bort är om personal utför sysslor som ligger utanför läroplansuppdraget. Det är inte fallet bland vår personal.

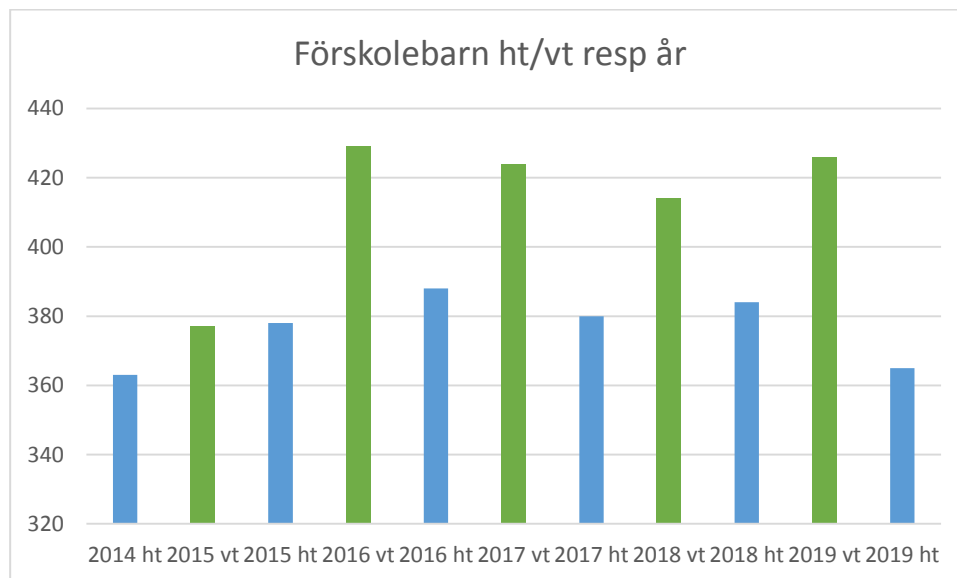
Vi tänker att bidraget för Likvärdig skola kan användas för att täcka nedanstående kostnader under 2020:

Likvärdig skola	4 200 tkr
• Förskoleklass Strömtorp	-840 tkr
• Samordnare nyanlända	-560 tkr

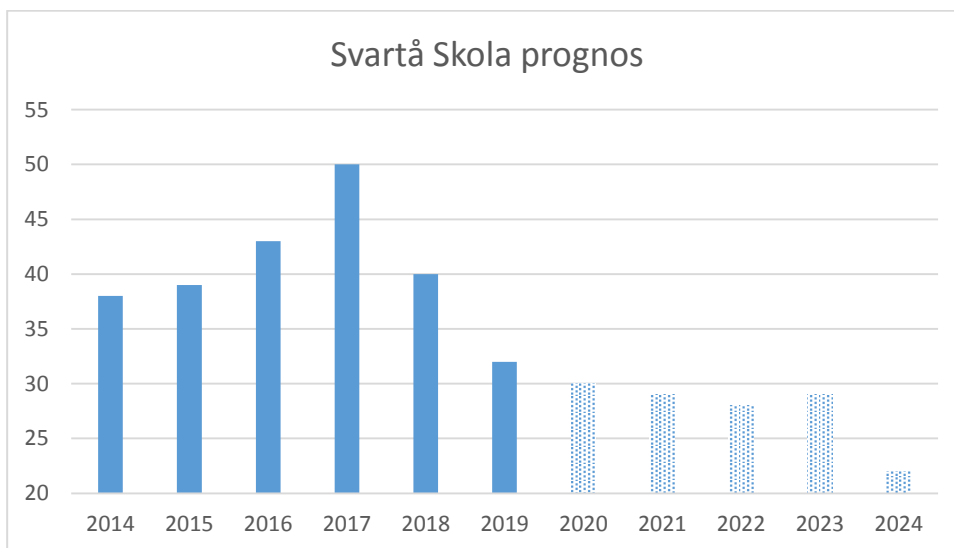
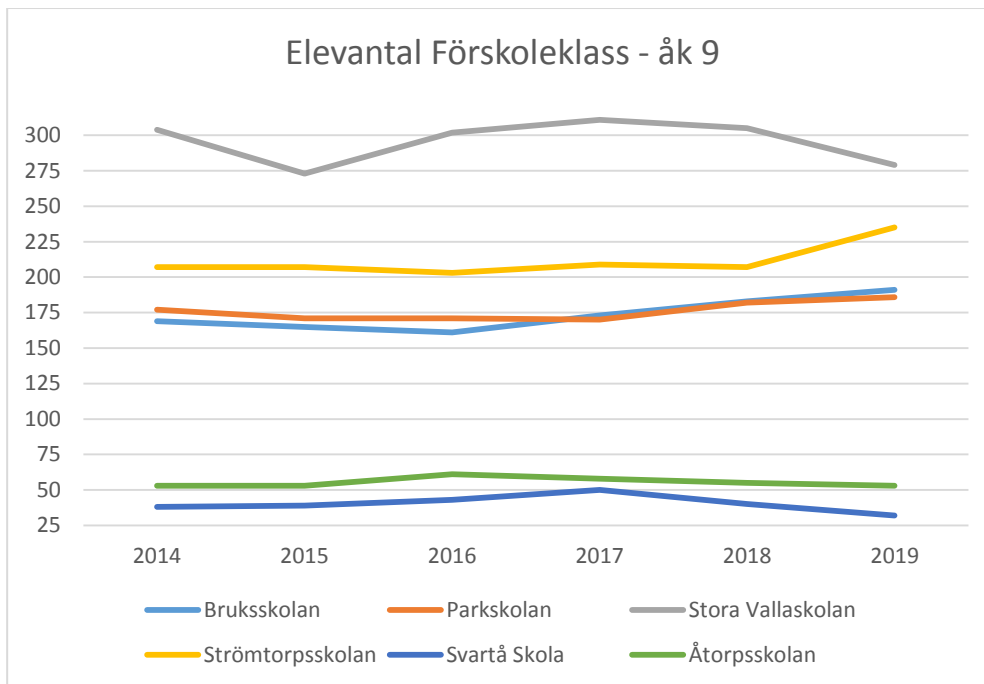
Samordnare nyanlända avser den schablonersättning som erhållits tidigare i rambudget och som utgörs av schablonersättning från Migrationsverket avseende kommunens arbete med mottagande av ensamkommande barn. Denna schablon upphör från och med 2020 och då den varit en del i ramen och finansierat samordnare för nyanlända behöver kostnaden täckas på annat sätt. Här föreslaget med statsbidraget för Likvärdig skola.

Kvar att använda på olika insatser är ca 2 800 tkr. När budgeten är färdigställd kan ses mer tydligt vilka insatser som ytterligare kan få plats inom detta bidrag och andra statliga bidrag, framför allt från Skolverket.

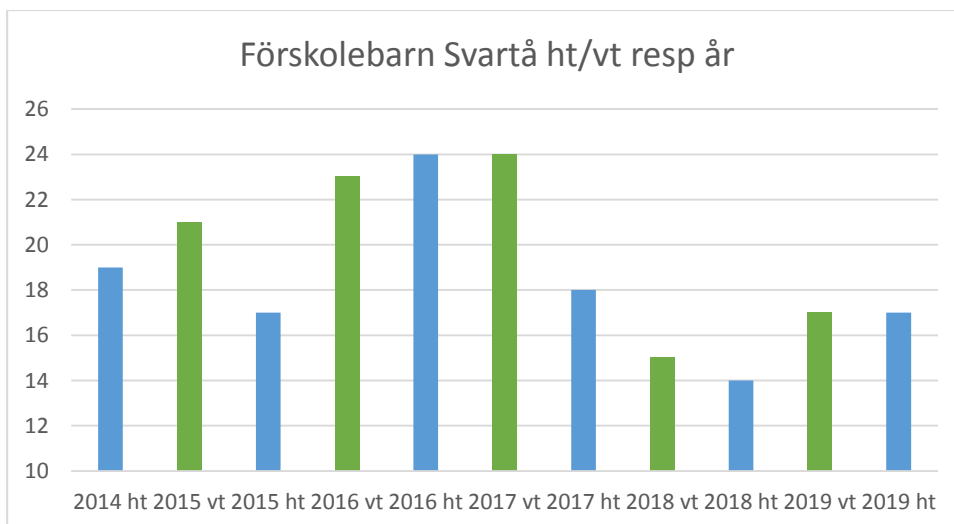
Statistik

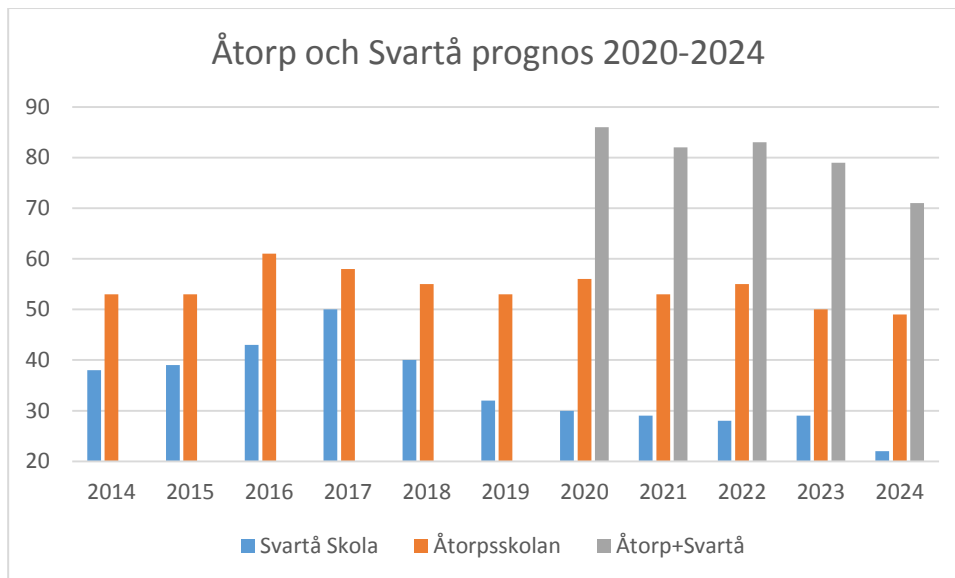

Mätningen ht 2019 är 1,5 mån tidigare än tidigare år (1 september).

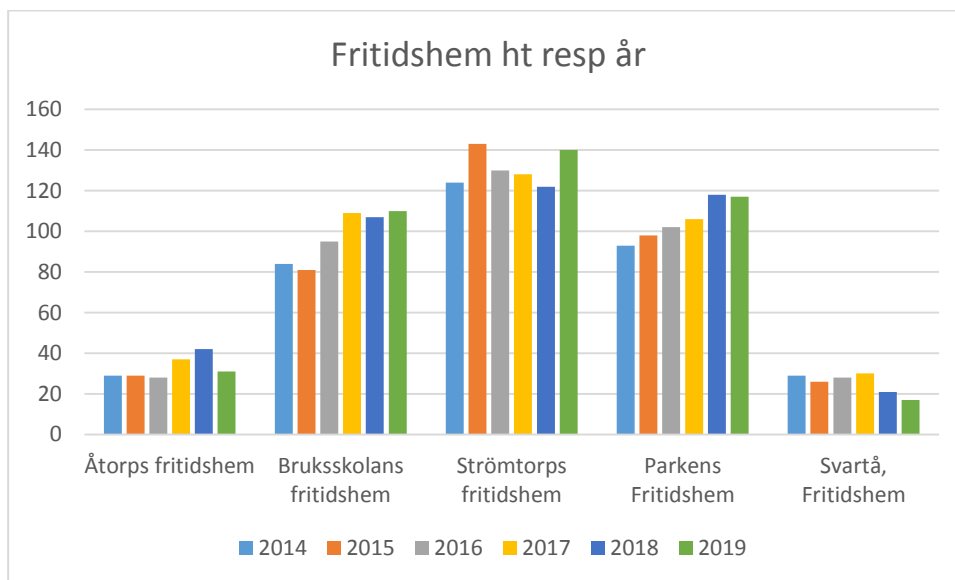

Ovanstående prognos utgår från inskrivna barn i förskolan i Svartå. Ju längre i framtiden desto större osäkerhet.

Ovanstående prognos utgår från inskrivna barn i förskolan i Åtorp och Svartå. Ju längre i framtiden desto större osäkerhet.

Anna-Lena Sandell
Förvaltningschef